

D&A Lab Designed by Artists

Kunst voor huiselijk gebruik

■ TEKST: CHRISTINE VUEGEN

In 2006 werd D&A Lab op poten gezet, een laboratorium, een denktank en een productieplatform dat kunstenaars inviteert om objecten te ontwerpen. Er wordt een gigantische verrassingsbonbon opengescheurd waar opmerkelijke voorwerpen uitrollen: een bicblauwe glazen tafel van Jan Fabre waarin het woord 'verzet' is uitgespaard, een precieus mes van Jan Vercruyse en een grijzende asbak die het gebrekkige gebit toont van Lionel Estève. Design met een meerwaarde of kunst met een gebruiksfunctie? Dirk Meylaerts en Bruno Rouffaer hebben eerder een broedkas opgetrokken waar nieuwsoortige objecten ontkiemen.

Dirk Meylaerts en Bruno Rouffaer, oprichters van D&A Lab.

Het ziet ernaar uit dat ze een succesformule hebben gevonden. 'Nen Assebak' van Jan Fabre, een editie van 30 exemplaren, die zijn tong uitsteekt op de affiche van de jongste Lineart, was nog tijdens de kunstbeurs uitverkocht. Wat rest, zijn een paar stuks van een beperkte serie 'Production Proofs'. De prijs is 6000 euro, btw inbegrepen. De sculptuur past helemaal in het oeuvre van de Antwerpse duivelskunstenaar. Hij inspireerde zich op een satanisch asbakje met een bewegende tong dat hij in huis heeft en liet zijn hoofd scannen door de Leuvense firma Eyetro-nics die werkt voor Hollywood en gamefabrikanten. De 3D-scan werd omgezet in een mal. Het is een hoogtechnologisch asbak, uitgevoerd in traditioneel porselein. Ergens doet D&A Lab wat sommige kunstenaars uit zichzelf doen. Joe Scanlan bijvoorbeeld prijst op zijn website een doe-

het-zelversdoodskist aan of een borduursetje voor koppels in bed. Om de spanning erin te houden, wordt net niet gekozen voor namen die worden geassocieerd met gebruikskunst. Anderzijds schuifelt design op in de richting van de kunst. Het kan een kritisch denkinstrument zijn en bovendien steekt de hype op van beperkte series en unieke exemplaren. Dit laboratorium is niet simpelweg op de kar van de trendy cross-over gesprongen.

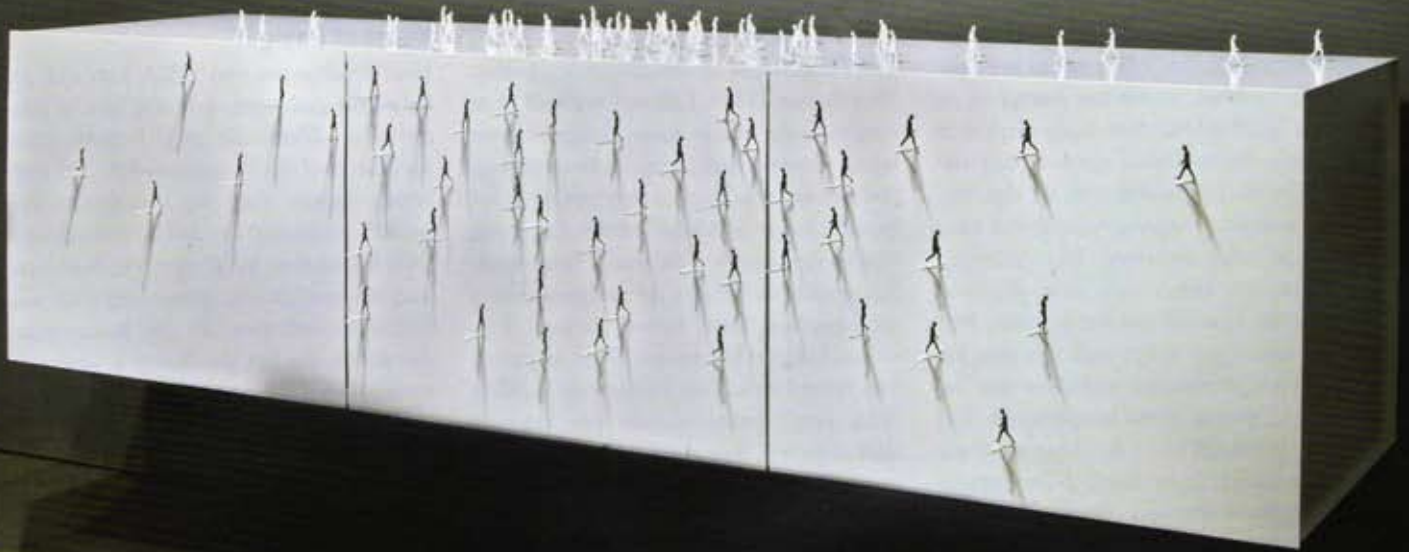
Het project is het geesteskind van Dirk Meylaerts. Nadat hij in de theater- en dansgroep van Jan Fabre zat, maakte hij naam als een ontwerper die maatwerk aflevert. In plaats van te werken voor grote fabrikanten denkt hij liever na over productietechnieken om aparte meubels uit te dokteren. Wat niet wegneemt dat hij ook een praline ontwierp voor Pierre Marcolini, een 'conceptuele' praline in de vorm van een chocolademolecule. Hoe

is D&A Lab ontstaan? "Ik wou mijn eigen medium herbronnen, niet door te kiezen voor een branding op mijn eigen persoonlijkheid maar door samen te werken met andere mensen", zegt hij. "In het begin heb ik kunstenaars gevraagd die ik persoonlijk kende. De eerste collectie is gepresenteerd op Interieur 06 in Kortrijk en een half jaar later stonden we op Art Brussels. De absolute oorsprong ligt bij een bezoek aan Design Brussels. Sylvain Willenz, een goede vriend, had daar een zitbank staan. Er is zo'n golf geweest van meubeltjes die uitgesneden zijn in mousse en dat levert een hoop afval op. Daarmee had hij nieuwe 'objets trouvés' gemaakt. Je kan dat maar appreciëren als je het verhaal daarachter kent. Ik merkte dat het geen aandacht kreeg. De designwereld is niet gewoon om contextueel te denken. Maar als iemand één potloodstreep trekt in een witte galerie vraagt iedereen zich af

Boven Jan Vercruyse, 'Mes'. Roestvrij staal, glas, zilver, 24 x 2 x 1,5 cm, editie van 23 exemplaren. € 2.250

Links Freek Wambacq, 'Cabinet'. Roestvrij staal, hout, fluweelverf Nextel, 190 x 90 x 45 cm. Editie van 7 exemplaren. € 10.000

Dimitri Vangrunderbeek, 'unit(s) #1'. Gelakt staal, 200 x 50 x 50 cm, editie van 30 exemplaren. € 7.500

waarom de kunstenaar dat gedaan heeft. Ik was jaloers op het referentiekader van de kunstwereld. Dus dacht ik: misschien kan ik dat kader nemen om de designwereld te vernieuwen. Ten slotte is het nog iets anders geworden. De uiteindelijke maaltijd is interessanter dan de ingrediënten van het recept.”

Noodzakelijkheid

Het is een laboratorium waar een lopend onderzoek aan de gang is, een soort productiehuis of een editiehuis. Ergens is het vergelijkbaar met BeLa Editions dat in 2007 werd opgericht door Michèle Lachowsky en Joël Benzakin. In de nieuwe ruimte in Brussel, ondergebracht in hetzelfde pand waar D&A Lab een showroom opende, worden edities voorgesteld van Michel François of Daniel Buren. Vermits dat onversneden kunstwerken zijn, zitten ze niet in elkanders vaarwater. De tandem van het design- en kunstlaboratorium is artistiek directeur Dirk Meylaerts en zijn zakelijke partner Bruno Rouffaer. Hij is iets meer dan dat, want onlangs kwam hij aanzetten met Koen van den Broek. De Antwerpse schilder, bekend van 'trottoirschilderijen', werd al

vroeg opgepikt door de gereputeerde galerie White Cube in Londen. Nu kwam hij op de propfen met een staanlamp, het model van een straatlamp waarin de diagonalen uit de schilderijen doorschijnen. Op de vloer werpt ze haar eigen schaduw onveranderlijk af op dezelfde plaats. Dat geeft een magisch effect, zeker als het de enige lichtbron is. Het vernuftige systeem met lenzen en spiegels werd uitgekend door een optisch bedrijf waar de ruimtevaartsector bestellingen plaatst. Het zit verborgen in een redelijk ruwe armatuur. Koen van den Broek beschildert de blanco lampen zelf, zoals een canvas. Hij doet dat evenwel met de nodige onefenheden, alsof ze van de straat werden geplukt.

Tot nog toe zijn er 19 objecten van 14 kunstenaars. Ongetwijfeld komen ze in musea terecht, maar eerst en vooral infiltreren ze in het gewone leven. Is het ook een drempelverlagend project? “Niet echt, ik maak geen strategieën”, antwoordt Dirk Meylaerts. “Ik ben heel objectgericht. Heel mijn leven al wil ik gewoon interessante objecten op de planeet schoppen. Ik wou iets met kunstenaars doen omdat zij bezig zijn met objecten.

We kopen onze materialen in dezelfde winkels. Dat hebben we gemeenschappelijk, op een zeer praktisch niveau. Maar designers vertrekken van een techniek en dan kom je altijd uit bij dezelfde ideeën. Design kan bijdragen aan het kunstwerk en kan het ook verlagen. We zoeken een evenwicht waarbij de functie het kunstgedeelte niet tenietdoet en de kunst iets toevoegt aan het functionele. De kast van Dimitri Vangrunderbeek met de uitstekende figuurtjes (afkomstig van Muiybridge n.v.d.r.) is iets minder functioneel, maar zonder het kunstgedeelte is het gewoon een witte kast. Het ene heeft het andere nodig. Het klinkt misschien cru, maar design heeft zin. Een object krijgt zin door de functie. Een glas is geen vrije sculptuur die alleen geïnterpreteerd kan worden binnen het universum van een kunstenaar. Een functie is zingevend en dat zorgt voor een bepaalde noodzakelijkheid. Voor mij is dat essentieel.”

Wabi Sabi

Kunstenaars krijgen de kans om nieuwe materialen te ontdekken. In Antwerpen penseelt Cindy Wright een hyperrealistische kubus van spekblokjes of een weke

massa rottend vlees. Een geschilderd gordijn werd omgezet in 1654 gaatjes die met de laser uit een grijze stof zijn gebrand. Wie die creatie in de gewenste afmetingen bestelt, krijgt een gordijn dat er verweerd uitziet. Maar zodra het zonlicht binnenvalt, wordt het motief in de ruimte 'geschilderd'. Een tapijt van Pierre Bismuth, een modulair systeem met velcro, lijkt de creativiteit van de eigenaar te stimuleren. Vaagweg verwijzend naar een lage tafel ontwierp Ann Veronica Janssens een object van losse glasblokken die in Tsjechië werden gegoten. Het is een ingenieus recept met een onschadelijk snuifje uranium waardoor een beweeglijke groene gloed binnenkomt. Zet je dat als salontafel in de living of wordt het een sculptuur in de tuin? De vanzelfsprekendheid waarmee we iets beschouwen als een kunstwerk of afdoen als een gebruiksvoorwerp komt op de helling te

staan. Volgens Dirk Meylaerts beslist de eigenaar. "Die uitspraak moet ik terugnemen", corrigeert hij. "Het enige dat ik nu kan zeggen, is dat elk project op zich staat. Als je dat beoordeelt, moet je dat altijd inschatten op verschillende niveaus. Wat ik met D&A Lab wel probeer af te tasten, is de relatie kunst-design. Kunst wordt meestal niet aangeraakt en design wel. In welke mate ga je over een tapijt lopen dat kunst is? Als het verslijt, is het een eindig kunstwerk. Dat wordt heel moeilijk aanvaard. Binnen de designwereld is dat opgelost. Daar heb je vintage. Een object krijgt meer waarde door de patine van het gebruik. Een mooie visie is Wabi Sabi, een Japanse manier van omgaan met objecten. Een simpel voorbeeld: een monnikentafel uit de middeleeuwen waar duizenden mensen aan gegeten hebben, is door de patine een fantastisch object. De maker heeft daar rekening mee gehou-

den. Mensen denken niet meer na over het gebruik van een object. Wij proberen dat wel te doen."

Kunst of Design?

Hoe de objecten van D&A Lab zich op de markt gedragen, valt nog niet te achterhalen. Wordt de prijs bepaald door de kunst- of de designwaarde? "De prijs wordt samen met de kunstenaar bepaald", verklaart de artistiek directeur. "Als hij werken heeft van 500.000 euro kan ik moeilijk een gesigneerd stuk aan 500 euro verkopen. Er zijn kunstenaars die willen dat het goedkoop is omdat ze de toegankelijkheid mooi vinden aan het project. De asbak van Lionel Estève kost 550 euro. Jan Fabre beschouwt de tafel van 4 meter helemaal als zijn eigen werk. Daardoor sluit ook de prijs daarbij aan. Jan Vercruyse wil dat zijn mes een designvoorwerp is. Een designer is een meester

Lionel Estève, 'Dendrier'. Porselein, diameter: 16 cm, editie van 30 exemplaren uitgevoerd door Piet Stockmans, € 550

Perry Roberts, 'Daybed'. Textiel Kvadrat Divina, schuim en gelakt staal, 200 x 80 x 50 cm, editie van 30 exemplaren. € 5.500

van compromissen, maar hij is Jan Ver-cruysse. Dus maakt hij een ongelooflijk moeilijk te realiseren mes."

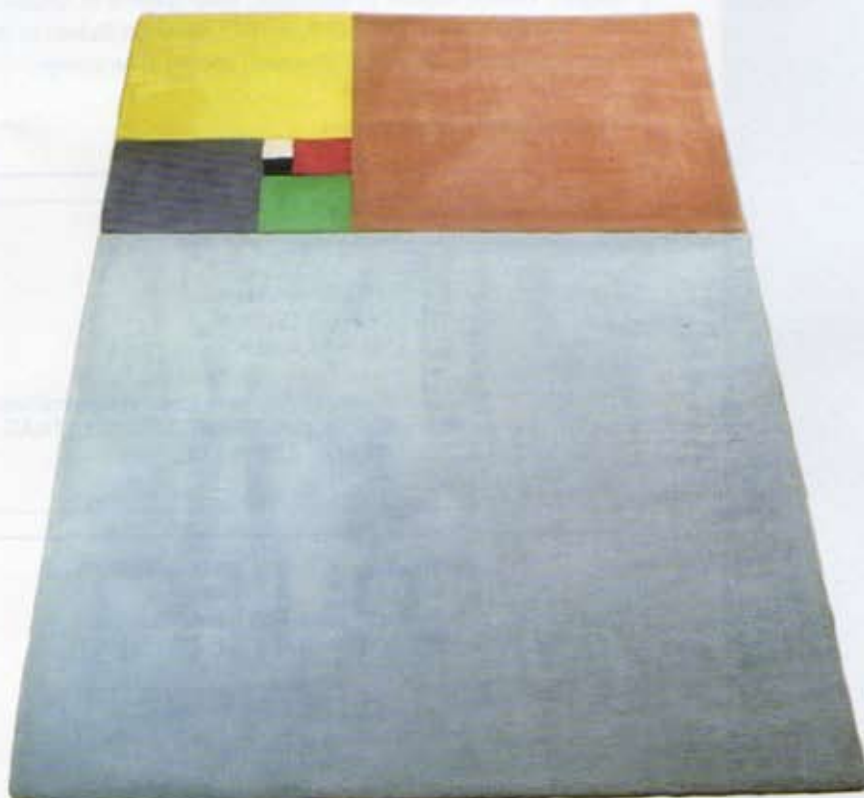
Wie koopt zo'n mes? En durft iemand daar een biefstuk mee snijden? Beschadigde kunst zakt namelijk in waarde. "Dat lijkt zo, maar ik ben er niet van overtuigd", weerlegt hij. "Waarom zou je schrik hebben om het te gebruiken als je weet dat een vintage-effect het nog waardevoller maakt? Ik werk ook voor het veilinghuis Bergé in Brussel. Als daar een verroest onderstel van een Prouvé-tafel wordt verkocht voor 100.000 euro, dan betekent dat toch dat de historische

waarde belangrijk is. Onze klanten zijn meestal kunstverzamelaars. Gewoonlijk zijn ze sterk geïnteresseerd in design, zonder zich daar echt in te verdiepen. Collecteuren hebben sowieso al een verhoogd gevoel van smaak. Ze gaan hun verzameling niet combineren met IKEA-meubels. Wij brengen toevallig die twee passies samen." De objecten kantelen dus niet naar het ene of het andere? "Nee, ze staan gewoon op zich als een soort hybride ding waar helaas geen woord voor is. Het is alsof iets wordt vermengd wat niet samengaat en waarvan het ene minder wordt geacht dan het andere. Het uit-

eindelijke resultaat is voor mij niet meer, maar iets anders."

Soms zit er een hoog hebbedingehalte in. De objecten zijn hoe dan ook esthetisch aantrekkelijk. Dirk Meylaerts sputtert meteen tegen: "Aantrekkelijk' vind ik zo'n gevaarlijk lief woord. In de designwereld is het totaal aanvaard dat je probeert een sexy object te maken, een object van verlangen. Wim Delvoye heeft die kwaliteit trouwens ook. Ergens probeer ik dat erin te houden, op een heel instinctieve manier en zonder dat ik het echt wil benoemen. Als artistiek directeur weeg je toch af of er een lijn zit in die collectie zodat elk object zich ergens inschakelt in een grotere structuur. Je kan zeggen: kunst werkt u tegen en design wil behagen. De mix van die twee tegenstrijdige gevoelens maakt het nog spannender. Het is iets waarvan je denkt: wauw! De dag daarna denk je er nog aan en je wil er je leven mee delen. Eigenlijk zijn dat basisgevoelens die de relatie bepalen tussen objecten en mensen, tussen organische materialen die anorganische materialen willen."

Links Pierre Bismuth, 'Tapis'. Wol, modulair systeem van tapijttegels, 3,2 x 2,2 m, editie van 30 exemplaren. € 6.000

Meer weten

D&A Lab
Lensstraat 28
1050 Brussel
Open op zat van 14 tot 18 uur en op afspraak
Tel. 0475/94.90.69
www.dna-lab.net.

Aanwezig op Art Brussels
24-04 t/m 27-04
www.artbrussels.be